

Valdštejnský palác v Praze

Dalším z divů paláce je dvojice galerií, což je myšlenka, kterou Valdštejn převzal z Pražského hradu, kde dolní galerie, zvaná Mytologická chodba, odpovídá slavné Rudolfově kunstkomoře. K expozici umění nebo jiných sbírek však Valdštejnovy galerie nesloužily, chodilo se jimi totiž hlavně do skvostných stájí, navržených podle Rudolfových koníren na Pražském hradě, ovšem tak vylepšených, že byly obdivovány návštěvníky z celé Evropy a staly se mimo jiné vzorem pro stáje královského paláce ve Stockholmu. Ve Valdštejnském paláci ustájení koně, jejichž portréty visely nad mramorovými žlaby, byli bez velkého přehánění jejich skutečnými obyvateli. Horní galerie, štukovaná v roce 1624, sloužila Valdštejnovi ke studiu astronomie a astrologie, jak na to svědčí alegorie planet vymalovaných zde podle Pieroniho konceptu v roce 1628.

Valdštejnský palác je nejen mezi českými ale i evropskými paláci pozoruhodný rozlehlou zahradou, na kterou ještě navazuje zimní jízdárna. Zahrady byly fenoménem neodmyslitelně patřícím k renesančnímu životu, zpravidla se však budovaly vně města. Ojedinělost Valdštejnova paláce navíc podtrhuje i vodní nádrž, což je motiv, který bychom dokonce marně hledali i v samotné Itálii.

Evropské renesanční zahrady měly nezdědka velmi komplikovaný program, pro jehož pochopení bylo potřeba zasvěceného průvodce. Téma Valdštejnovy zahrady je naproti tomu poměrně prosté, ovšem o to víc pádné. Je založené na protikladu přírodních sil ve své divoké a rustikální podstatě, proti nimž stojí architektura, která je výsledkem ovládnutí přírody pomocí řádu. Přírodní síly reprezentuje čtrnáct metrů vysoká ohradní zeď, představující plochu tisíc metrů čtverečních imitací krápníků, zabydlených různou havětí. Stěna se skrývala za lesíkem, ukrývajícím voliéra, porostlou rovněž krápníky a tvářemi monster. Proti nim pak v opozici stála grandiózní tříoblouková loggie, dosahující výšky celého paláce a představující antický motiv triumfálního oblouku a tedy symbol vítězství.

1/ Mas Querido – Valdštejnův nejoblíbenější kůň stojící ve stáji paláce. [NPU, územní památková správa na Sychrově. Státní hrad a zámek Frýdlant, 211, foto TR]

2/ Zahradní loggie. [foto TR]

3/ Vnitřek zahradní loggie. [foto TR]

4/ Grotta vedle loggie. [foto TR]

5/ Rekonstrukce Neptunovy fontány před loggií s okolními sochami. [montáž PU]

6/ Zahradní voliéra. [foto TR]

Tématu zápasu je věnována i malířská výzdoba loggie, provedená podle Pieroniho konceptu Domenicem Puglianim, neboť stropu vévodí jako ideální bojovníci osm hrdinů trójské války. A nakonec i námět velké kašny, provedené Adriaenem de Vriesem a jeho dílnou v letech 1622–1627. Původně ji sice měl korunovat Laokoon, ale Valdštejn nakonec rozhodl, že ho nahradí socha Neptuna. Laokoon sice bojuje, ale svůj zápas prohrává, zatímco Neptun byl obdařen takovou silou, se kterou dokázal jen pokynem ruky utišit rozbouřené mořské živly. Neměli bychom však Neptuna vnímat jako Valdštejnovo zosobnění, vévoda spíše chtěl stejně jako v hlavním sále naznačit, s čí pomocí získává nad protivníkem kontrolu.

Valdštejnský palác je tak komplexem plným architektonických a uměleckých divů, který přestavuje fenomén nejen v pražském nebo českém, ale i evropském stavitelství.

